

Jordfrågan för dess egen skull.

Förslag till arbetslöshetsförsäkring.

Från riksdagen: Världsläget speglat i 595 motlener.

Remissdebatten. Av Elsa Svartengren.

Thyra Kullgren: Examensfria skolor

Johan Falck: Svensk roman just nu.

Trollkarlen från Wales.

Vad har hänt?

VECKANS STORA HÄNDELSE är ecklesiastikministerns många beslut i teaterfrågan. De kungliga teaternas styrelser omöblerades grundigt. Ett samarbete skulle etableras mellan Operan och Dramaten. Till att leda detta utnämndes Kooperativa förbundets ordförande hr *Albin Johansson*, som ju bör vara väl förläroren i samarbetets konst. De båda teaterchefernas platser voro dock icke under omprövning.

Styrelsens närmaste uppgift ligger väl på det ekonomiska planet, men för utredande av hur den statsunderstödda teaterverksamheten skulle kunna komma hela landet till godo på ett bättre sätt än vad som nu sker, tillsatte hr Engberg en åttaåmnanskommitté med professor *Martin Lamm* som ordförande.

Av medlemmarna får man väl anse, att direktör *Gustaf Collin* och regissör *Per Lindberg* företräda de speciella teaterledningspunkterna och dr. *Torsten Fogelquist* de litterära. Hr *Frederik Ström* kan representera båda synpunkterna, hr *Lokander* och *Christiernsson* företräda landsortens teaterintressen gentemot huvudstadens och hr *Akerberg* får väl representera riksdagen.

Man saknar skådespelare och musici i denna kommitté, som den svåra uppgiften tillkommer att med statshjälp låta det konstnärliga livet på teatern att blomstra över hela landet.

FINANSMINISTERN MEDDELADE under remissdebatten att han visst hade kaffet i åtanke, men satte ifråga huruvida icke staten genom ett särskilt kaffemonopol skulle kunna försäkra sig den önskade inkomsten på kaffet utan den prisförhöjning som en tull skulle medföra. På dagar därefter uppdogs åt förre statsminister *Hamrin*, som väl får anses ha särskilda förutsättningar för uppgiften, att tillsammans med dr. *Marcus* undersöka möjligheterna för ett monopol. Kooperativa förbundets ordförande vill att importörerna skola slå sig tillsammans till en inköpsförening, varigenom stora pengar skulle sparas. De övriga kaffemonopolerna visade först föga förståelse för tanken, men inför hotet om monopol ha de moagnat för idén om sam-

Jordbrukets skuldsättning.

I den rundfråga om landsbygdens aktuella spörsmål, som nyligen bevarats i Dagens Nyheter av flera bland rikets häradshövdingar, påpekades särskilt från Skåne de svårigheter vilka Tidevarvet ofta trambärlit — som åsamkats jordbruket genom de alltför höga taxeringsvärdena. Antalet exekutiva auktioner och konkurser synes aldrig förut ha varit så stort som nu och särskilt ha utövarna av medelstora jordbruk i många fall fått avträda sin egendom till konkurs, skriver t. ex. häradshövding *Lindstedt* i Frösta och Eslov. Här till torde i icke ringa mån ha dragit den möjlighet till kredit som de alltför höga taxeringsvärdena berett och som i förening med den ständigt närda förhoppningen att svarigheterna skulle vara övergående fördröjt insikten om tvånget till sparsamhet.

Av den utredning om ökningen av de exekutiva auktionernas antal som verkställdes av särskilt utskott vid 1930 års riksdag framgick att antalet exekutivt försälda jordbruksfastigheter år 1914 var 86 för att år 1919 uppgå till 197, år 1925 till 484 och 1929 till 399. Redan i denna utredning framlades en mängd belysande exempel på den ödesdigert ökade skuldsättningen från jordbrukarnas sida.

Vi äro ännu långt ifrån avvecklingen av principen om skuldsättning som en antagbar utväg ur jordbrukets kris.

Förre årets riksdag beslutade också igångsättandet av en allsidig utredning rörande jordbrukets skuldsättning och kungl. maj:it uppdrog åt jordbruksutredningen att inkomna med plan och kostnadsberäkning härifrån.

I årets statsverksproposition begäres nu 48,000 kr. för att verkställa denna utredning. Enligt den promemoria som av byråchefen *Höjer* i Statistiska centralbyrån utarbetats för utredningens planläggning skall denna främst bygga på uppgifter från jordbrukarna själva. Jordbruksministern uttalar för egen del, att fastän det är viktigt att utredningen icke blir fördröjd, bör den likväl icke föregripa resultatet av 1933 års fastighetstaxering, vilket bör kunna användas som jämförelsematerial. Insamlandet av de behövliga uppgifterna skulle alltså ske först år 1934.

Näval. På samma sida som förslaget till denna utrednings fullföljande står upptaget ett förslag att riksdagen måtte till *akordslån* och *stöd lån åt jordbrukare* bevilja ett extra reservationsanslag på tio miljoner kronor. Särskild proposition i detta ämne bebidras.

Vi äro ännu långt ifrån avvecklingen av principen om skuldsättning som en antagbar utväg ur jordbrukets kris.

Överflödets paradox.

Bagarna: Jag behöver pengar till ett par skor. Får jag sälja en limpa till er?
Skomakarna: Har inga pengar att köpa för. Kan Ni inte köpa skor av mig, så jag får pengar till bröd?
Bagarna: Har inga pengar.
Skomakarna: Det är förlärligt med den här krisen. (Bagarna går nedslagen sin väg).

Varför svälter folk mitt i ett överflöd av mat, varför bränner man säd, håller ut mjölk och kastar bort potatis i vagnslaster, när miljoner människor inte har bröd för dagen? Det är ju absurd, att svälta mitt i rikedom.

Nej, svarar den amerikanske, ekonomiske skriftställaren *Stuart Chase* i en slående artikel i *The New Republic*. Det är varken förvånande eller orimligt, det gäller bara att ha klart för sig vilket ekonomiskt system vi talar om. Om vi menar en ändamålsenlig eller funktionell hushållning, som till exempel Rysslands eller Danmarks, d. v. s. en ekonomi, som går ut på att föse befolkningen med tillräckliga förnödenheter, så är en överflödets paradox följig, ja, otänkbar. Men om vi menar en vinsthushållning, som t. ex. Englands och Amerikas är paradoxen inte löjlig, tvärtom den är naturlig och ofrånkomlig.

Skrifande fattigdom mitt i överflödet är

en permanent förleddelse i det system vi kallar det kapitalistiska, fast nödens skärpa kan växa något alltefter konjunkturen. I vinsthushållningen är hänsynen för den mänskliga faktorn i och för sig en lyx, som ingen framgångsrik affärsman kan tillåta sig i obegränsad omfattning. Mänskliga värder är viktigast endast som konsumenter — vinstgivande konsumenter — och som arbetshänder. Maskiner kan göra mycket, men de kan ännu inte göra allt och händer är nödvändiga. Det faktum att ett par arbetande händer i längden blir billigare, om kroppen bakom händerna är skyddad för olycksfall och överanstängning har följning att göra med välvilja eller rättvis — det är helt och hållet en kostnadsfråga.

Allt detta betyder inte att vinsthushållningen inte kan tillfredsställa en viss grad av mänskliga behov. Utan dessa behov

(Forts. å sid. 4.)

Ödets stridsmän.

Frihetsrörelsen på Irland.

De Valera.

Skall Irland bli egen republik eller kvarstå som dominion inom det Brittiska imperiet? Svaret, ännu ej helt uttytt, gavs vid det val som ägde rum inom den irländska förbundets den 24 december.

Arbete. Men — det finns ju alltid en hel del mellanhänder som skulle bli lidande på en centralisering av inköpet och deras röster göra sig nu starkt gällande i pressen.

Två partier kämpade mot varandra med sina ledande män i spetsen: *William Cosgrave* och *Eamon de Valera*. Båda dessa män kämpade tillsammans i Sinn Fein-rörelsen mot England i Påskupprovet 1916, båda blevo vid upprorets kända tillfångatagna, dömda till döden men beväddade. När irländska fristaten »Saoorst Eircann» efter ytterligare blodstgjutelser 1921 tillerkändes dominions ställning i förhållande till England, sålunda med en engelsk vice-konung och vissa jordavgifter till England, gick Cosgrave med hjälp och ledde de första åren fristatens öden. Men De Valera, nationalhjälden och den fanatiska frihetsvänner, född i Irland, vägrade att betala England jordrenterna, varpå England höjde tullarna på irländska alster och ett regelrätt tullkrig uppstod. Inerast inne

Han vägrade att inbjuda engelske vicekonungen i Irland, vägrade att betala England jordrenterna, varpå England höjde tullarna på irländska alster och ett regelrätt tullkrig uppstod. Inerast inne

FRISSINNADE LANDSFORENINGENS FORTROENDERAD har tillsatt ett tremannauskott för att utreda de närmare omständigheterna vid hr *Ekmans* avgång från statsministerposten.

NATIONERNAS FÖRBUND tycks icke kunna medla mellan Japan och Kina, men kanske de båda makterna själva finner det mest förenligt med sina intressen att nå sluta fred.

ORDFÖRANDEN I FOLKKOMMISARIERNAS RAD I SOVIETUNIONEN

gäller nu valet för eller emot De Valera, för eller emot den fullständiga oberoende republiken. I spetsen för sitt parti Fian-na fail eller ödets stridsmän går Valera samma väg som Gandhi, och vill hänvisa sin gröna ö till självförsörjning — men säkerligen är det A long long way to Tipperary.

ONEN, MOLOTOV, har i sin redogörelse för den centrala exekutivkommitténs plenarsammanträde uttalat sin bristande tilltro till Nationernas förbund, och dess kommissioner. Han har strukt under Sovjetregeringens hållning i nedrustningsfrågan och pekat på att Sovjetregeringen genomfört nonaggressionspakter med ett stort antal stater, såsom Polen, Finland, Lettland, Estland och Frankrike. Rumänien är det enda grannland som vägrat och Japan har även för tillfället avslagit Sovjets begäran om nonaggressionspakt. Sovjet vill för framtiden fortsätta samma politik i fredens intresse men anser att vissa japanska kretsars hållning mot Sovjetunionen påkallar särskild uppmärksamhet.

Veckotidningen

Insänd prenumerationsavgiften på

Tidevarvet

under januari månad så att inlett avbrott i försändelserna måtte ske!

Helår Kr. 6:—
Halvår .. 3:25

Postgiron 1544

SPARKSTÖTTINGAR

SKIDOR SKRIDSKOR KALKAR
A/B JULIUS SLÖÖR

Överflödets paradox.

(Först, fr. sid. 1.)
skulle det inte bli någon avstämning, utan avstämning ingen vinst, utan privatvinst ingen profithushållning. Men systemet såsom sådant — det får man aldrig glömma — är inte i och för sig intresserat av mänsklig efterfrågan och det finns ingen bättre illustration till detta än det fördomsfria sätt på vilket efterfrågan under nuvarande system ändras och förvidras genom reklam — systemet är uteslutande intresserat av de vinster i form av pengar som kan pressas ur efterfrågan. Behovstillfredsställelsen är och förblir en bisak.

Vart, om man får lov att fråga, har det mesta av välfärdsarbetet tagit vägen just nu? Det har sjunkit till botten tillsammans med priserna på vete, bomull och järnmalm. Deilationens majestätiska processer har nästan ohjälpligt förstört de små framstegen. Socialarbetarna räknade med funktionella små kycklingar i vinsthushållningens äggkläckningsmaskin. Sådana maskiner tillverkas för att kläcka ut dollars, inte kycklingar.

Det förutsattes här att alla vet vad som menas med en ändamålsenlig eller funktionell hushållning. Ryssland har byggt upp en sådan på statssocialistisk grund. Danmark har en mindre fullständig, byggd på konsument- och producentkooperation. Varje duktig husmor har en sådan hushållning i sitt eget hem, hon serjör för sin familj efter bästa förmåga och förmåga, utan att varken pruta med John om vad han vill betala för att få sitta till bords eller kasta ut Frank på gatan att leta efter rester, när det är gott om mat i köskäpet.

Funktionell hushållning behöver inte nödvändigt vara varken socialism, bolsjevism, konsumentkooperation eller primitiv bykommunism. Det är en tånjär metod att ställa det ekonomiska systemet i de mänskliga behovens tjänst för att förse människorna med de för livets uppehälle nödvändiga produkterna och nyttigheterna med minsta möjliga friction, uppföring och friktion. Vår profithushållning, även om den här och där är insprängd med litet funktionalistiska ordningarna går i grunden stick i stäv mot detta system. Att vänta sig att det skall fungera ändamålsenligt är naivt. Och än värre, det förvirrar begreppen.
Låt oss hålla tanken gång klar på denna punkt! Slippa höra något mer om paradoxer! Amnstone inte förrän vi definitivt har bestämt oss för att byta system.

"Trollkarlen från Wales".

David Lloyd George.

I en föreläsningintervju på sin 70-årsdag har den gamle liberalen Lloyd George givit det liberala partiet i England en förordande dom.

— Jag ser inte någon annan framtid för liberala partiet än en vanärande gravsäger han. Liberalismen befinner sig i ett framskridet stadium av tilltagande förlamning. Världen stormar fram mot en katastrof, och det liberala partiet strövar trollbundet därpå. Ett sådant parti kommer endast att bli en atom i det allmänna sammanbrottet. Man talar om mänsklighet med dubbel karaktär. På samma sätt står det till inom liberala partiet. Det står vid skiljevägen och väcklar än åt det ena, än åt det andra hållet. Jag tror, att anledningen är den, att många liberala valts på konservativa röster. Med det ena ögat på de konservativa stöd och det andra på de frihandelsvänliga väljarna måste partiet bli skelöggt. Kanske situationen ännu kan räddas, men jag är rädd för att de liberala ha kommit för sent till sista spårvargen. De framstegsvänliga ha för länge sedan förlorat förtroendet för de liberala.

Om den sagolika politiska banan han har bakom sig, från den dag som ung och okänd parlamentsledamot med flammande indignation vågade sig på att angripa själve den mäktige Chamberlain tills han som det härskande liberala partiets skattkammarkansler lade fram sitt uppseendeväckande budgetförslag med viss indignation till det allmänna av jordvärde i enskild ågd och till hans stora sociala reformer säger han själv i intervjun: Jag har varit radikal i hela mitt liv och som radikal ännar jag stödja varje regering eller varje parti, som vågar möta tidens krav med djärva åtgärder.

David Lloyd George, den temperamentsfulla valsearen var skolläraren från Llanystumdwy, uppfostrad efter faders död i stor fattigdom av en farbror, en strängt rättrogen Campbellbaptist. Han blev vid unga år advokat och fick snart arbete, slagfärdig och

skärpsinnig som han var, men det berättas att han vid sin bangas början i London var för fattig att köpa sig den svarta kåpa för 3 pund, vilken fördrades för att han skulle få uppträda i rätten.

Vid 27 års ålder kom han in i underhuset, där han snart gjorde sig känd som en strålände och dräpande talare. Wales' nationella oavhängighet och dess kyrkas frigröande från staten vore de första kraven den frikyrkligt uppfostrade unge Wales-pojken enligt framhärjade med. Mot Boerkriget talade han med en hänsynslöshet som höll på att kosta honom livet, då folkmassan vid ett tillfälle handgripigt ville ta till sig förtroendet. Men under världskriget organiserade han som ammunition- och krigsminister den engelska rustningsindustrin till skickligt som han tidigare genomfört sociallagstiftningen såsom åldersdomförskräning, arbetsfördelning, folkskolebildning. Och efter kriget drev han hänsynslös propaganda för våldsvilken mot Tyskland, då hans bekanta uttalande »hängkejsarn och låt Tyskland betala» blev det ödesdigra lösenordet.

»Så visst som rättvisa och barnhärlighet äro eviga beståndsdelar i världens regeringar, lika säkert är det system dömt att förgås, som bygger lyxens vägar för de få med massornas ofrånade hjärtan», sade Lloyd George i ett av sina stora underhåll. Han kallades också av många »socialist» — som önkarna. Om sin ställning till arbetarpartiet uttrycker han den 20-åriga mannen att han inte på alla punkter kan skriva under arbetarpartiets program, »men det är mindre som skiljer mig från arbetarpartiet än från den slemmiga liberala slappheten».

Men han ämnar inte ansluta sig till partiet.
Jag önskar behålla mitt oberoende, säger han. Därmed tror jag mig bäst tjäna framåtskridandets sak.

Om frukttullarna ökas får svenska folket sluta äta frukt.

Som ett led i sitt arbete för förbättrad folkhygien har *Morgenbris*, Socialdemokratiska Kvinnoförbundets tidning, i sin vackra lokal Västmannagatan 2 anordnat en andra propagandautställning, denna gång för ökad fruktkonsumtion.
På fredagen hade press och riksdagsmän inbjudits att tagna utställningen i skärskådande. De socialdemokratiska riksdagskvinnorna visade ett hoppingsvande intresse för såväl utställningsbordet som den på väggar och bord utplacerade propagandalitteraturen. Beror det på

Ett litet kryp

av den berömda danske författaren **Martin Andersen Nexø** skildrar minnen från författarens barnår.

— Det var ingen ljus barndom, alldeles tvärtom, men god ånd, tycker Nexø, ty att växa upp utsatt för alla slags väder, är en källa till inre kraft, varur man kan ösa hela sitt liv. —

Författaren *Eyvind Johnson* skriver om »Ett litet kryp» bl. a.:

— Varje gång man öppnar en bok av Martin Andersen Nexø påminnes man om, att han är en av nutidens stora diktare — när Nexø började dikta, hade han en fond av kunskaper om människorna och samhället, som visat sig vara fjästen och mörgen i hans rika produktion. Erfarenheterna från de tidigaste åren gav honom också det patos och den varmt mänskliga syn på livet och samhället, som är styrkan i hans verk. — Porträtt, vyer, scener, stämningar och reflexioner ha samlats i denna bok, den är sammanhängande berättelse, som skrider framåt, nästan från dag till dag. Det är så naturligt alltsammans. Jag skulle vilja kalla den för en lärobok i konsten att bli människa —

Martin Andersen Nexø's stora berömda diktepos »Pelle Erövrarens» och »Dilla Människobarns» ävensom hans övriga till svenska språket översatta produktion kan erhållas i varje bokhandel och direkt från

KRONOR

4:-

Framtidens Bokförlag, Malmö

Radikala Föreningen

Avd. av Svenska Kvinnors Vänsterförbund sammanträdde måndagen den 30 Jan. kl. 8 e. m. i *Fenixpalatset* f. d. Turkiska rummet, ingång Vallingatan 3, 3 tr. (mitt emot Gamla Vetenskapsakademien) Stockholm.

Vad göra mot ungdomsarbetslösheten?

Inledare: Förest. för Engelbrekts Husmoderskola Fröken Elin Berner. Erfarenheter från en studieresa i Tyskland.

DISKUSSION.

Nya medlemmar vinnas intride. Gäster få medtagas. Årsavgifter Kr. 3:- upplagas.

Bland tidevarvets mest anlitade boktryckerier står Zetterlund & Thelanders förtärande bland de främsta

Radikal prispolitik, kort leveranstid och gediget utförande garanteras våra kunder.

SKEPSBRON 40 • STOCKHOLM
Telefon: Norr 31180 (5 linjer)

Råd och Rön

ANTIKVITETER
ANTIKBODEN
MASTERSAMUELSGATAN 12
Tel. 1927
ANTIQTITETER, KONSTSAKER.

GRAMMOFONSKIVOR
Harmoni i hemmet . . .
Man talar ofta om harmoni i hemmet. Enklaste sättet att nå det målet är givetvis — att köpa hemmets grammofoonplattor hos Harmoni.
Största sortering. Alla nyheter. Lyssna utan köptvång i våra bekväma spelhytor.
HARMONI — Birger Jarlsгатan 1.
Ny regim! Tel. (1)13280.

RADIO
Radion i olag?
Vi reparerer den snabbi och facksmänt. Även ombyggnader och moderniseringar utföras. Humana priser.
RADIOVERKSTADEN
Klarobergsvej, 35, 1 tr., b. g. Tel. 230410.

SADELMAKERI
JOSEF CARLSSONS SADELMAKERI
Kontor och verkst.: *Launmakarg. 32 b. g. Etabl. 1912 STOCKHOLM* Tel. 11 6798
Alla slags sportartiklar tillverkas o. repareras. Reparationer utföras väl o. billigt.

TAPETSERÄR
J. L. NORDGREN
Flemingatan 9—11. Tel. Kh. 7634.
Specialité: *Bäddmöbler och sängkåder*. Tagel, Krollspint, Gånslutt, Fjäder och Tun till billigt pris. Omstoppning och renovering av möbler och madrasser utföres omsorgsfullt.

PLATSBYTESFORMEDLING
Förmedlingsbyrå för platsbyte
A. SUTTHOFF.
Kariaplan 1, n. b. Tel. Ost. (6)28373.
Öppen: alla vardagar (utom Måndag) ½ 12—½ 6. Lördagar till ½ 5.

Vetekatten

Bageri och Kafferum
Kungsgatan 55
Klara Norra Kyrkogata 26
Stockholm. Tel. 208405

dem lär det alltså inte bli några ökade frukttullar i år.

De utställande firmorna är förutom Konsum några av Stockholms främsta och äldsta fruktimportörer. Samtliga dessa firmors representanter förklarar, att de inte befara de motionen om ökade frukttullar komme att vinna gehör i riksdagen, blir frukten så dyr, att svenska folket måste upphöra att äta frukt. Detta måste onekligen bli menligt för folkhälsan.

— Jag kan inte tänka mig, förklarar direktör Frankenthal i firman Sjöberg & Bergsten, att den socialdemokratiska regeringen kan gå med på ökad tull på frukt. Fräsk frukt och färska grönsaker är ju en mycket hälsosam näring och av stor betydelse för folkhälsan.

Direktör Möller i firman Möller & Co i instämmer i kollegernas uttalande mot ökade tullar. Från att ha varit en lyxartikel, menar han, har frukten under de sista åren övergått till att bli en allmän konsumtionsvara, tack vare förbättrade förbindelser med andra länder och billiga frakter.

Utställningen pågår hela veckan.
E. S.

Stockholm 1933
Zetterlund & Thelanders Boktryckeri-A.B.